Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Metodyka badań terenowych - ćwiczenia , PG_00200178		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Andrzej Kasprzak	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Andrzej Kasprzak	

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50

Cel przedmiotu

Celem ćwiczeń jest przygotowanie studentów do obycia praktyk wykopaliskowych i przyszłej pracy. Są one nastawione na praktyczne wykorzystanie teoretycznej wiedzy o rodzajach badań terenowych, historii ich rozwoju ze szczególnym naciskiem na badania wykopaliskowe, metod ich prowadzenia i postępowaniu od momentu przygotowań do pełnej realizacji.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_K03] Jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego w zakresie edukacji i promocji dziedzictwa archeologicznego	Wykazuje otwartość na kooperację z różnymi grupami społecznymi w celu rozpowszechniania wartościowej wiedzy archeologicznej i promocji ochrony dziedzictwa archeologicznego, wykazuje gotowość do inicjowania takich działań.	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_K04] Jest gotów do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego w zakresie ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym	Wykazuje otwartość na kooperację z różnymi grupami społecznymi w celu rozpowszechniania wartościowej wiedzy archeologicznej i promocji ochrony dziedzictwa archeologicznego, wykazuje gotowość do inicjowania takich działań.	[SK6] demonstracja umiejętności praktycznych [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_K05] Jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	Ma świadomość wagi prowadzenia badań terenowych w sposób optymalny pod względem merytorycznym i ekonomicznym.	[SK5] realizacja zadania problemowego [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_U07] Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników	Zna i rozumie znaczenie badań interdyscyplinarnych w archeologii. Wie jak pozyskiwać w trakcie prac terenowych próbki do badań specjalistycznych	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_K06] Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych oraz dbałości o dorobek i tradycje zawodu archeologa	Ma świadomość problemów etycznych związanych z prowadzeniem badań terenowych, zdaje sobie sprawę z własnej odpowiedzialności za postrzeganie zawodu archeologa.	[SK5] realizacja zadania problemowego [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_W08] Zna i rozumie ekonomiczne, prawne, etyczne uwarunkowania działalności zawodowej związanej z archeologią, w tym podstawowe zasady ochrony własności przemysłowej oraz prawa autorskiego, jak również społeczne i cywilizacyjne uwarunkowania ochrony i wykorzystania dziedzictwa archeologicznego	Zna i rozumie podstawowe ekonomiczne, prawne oraz etyczne uwarunkowania badań terenowych archeologii.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Potrafi samodzielnie planować i organizować pracę związaną z realizacją zadań z metodyki badań terenowych.	[SU6] demonstracja umiejętności praktycznych [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_U02] Potrafi dobierać i stosować metody oraz narzędzia właściwe dla pracy archeologa, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, do rozwiązywania typowych oraz wybranych bardziej złożonych problemów z zakresu archeologii	Potrafi poprawnie dobierać i stosować właściwe metody i narzędzia właściwe dla pracy terenowej archeologa.	[SU6] demonstracja umiejętności praktycznych [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_W06] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu najważniejsze teorie, metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa	Zna najważniejsze metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologii polowej, rozumie kontekst ich stosowania.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych	Ostrożnie ocenia własną wiedzę i umiejętności i wykazuje otwartość na opinie ekspertów w przypadku problemów związanych z prowadzeniem badań terenowych.	[SK5] realizacja zadania problemowego [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

Treści przedmiotu	Ćwiczenia obejmują praktyczne czynności warsztatowe związane z prowadzeniem badań wykopaliskowych. Ćwiczenia w terenie: - prezentacja i nauka zastosowania podstawowych instrumentów pomiarowych, - obsługa niwelatora i tachimetru, pomiary wysokościowe i wykonanie ciągu niwelacyjnego - wytyczanie wykopów z użyciem podstawowych przyrządów mierniczych oraz sprzętu geodezyjnego - zakładanie siatki pomiarowej, stabilizacja punktów w terenie - rysowanie planów i profili
Wymagania wstępne i dodatkowe	Wstęp do archeologii. Umiejętność liczenia i wykonywania podstawowych działań matematycznych, wykonania rysunku technicznego.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Pisemny test	51.0%	60.0%
Realizacja zadań do samodzielnego rozwiązania przez studenta	51.0%	40.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

P. Barker, *Techniki wykopalisk archeologicznych*, Warszawa 1994

W .Brzeziński, Z. Kobyliński (red.), *Wykrywacze metali a archeologia*, Warszawa 1999.

A. Buko, P. Urbańczyk (red.), *Archeologia w teorii i praktyce*, Warszawa 2000.

E. Harris, *Zasady stratygrafii archeologicznej*, Warszawa 1989.

W. Hensel, *Teoria i praktyka badań archeologicznych*, vol. 1, Wrocław 1986.

Z. Kobyliński (red.), *Pierwsza pomoc dla zabytków archeologicznych*, Warszawa 1998.

Z. Kobyliński (red.), *Metodyka ratowniczych badań archeologicznych*, Warszawa 1999.

Z. Kobyliński(red.), *Metodyka badań archeologiczno-architektonicznych* , Warszawa 1999.

D. Ławecka, *Wstęp do archeologii*, Warszawa 2003.

C. Renfrew, P. Bahn, *Archeologia. Teorie, metody, praktyka*, Warszawa 2002.

K. Misiewicz, *Geofizyka archeologiczna*, Warszawa 2006.

	Uzupełniająca lista lektur	A. Bitner-Wróblewska i in., *Nowe możliwości wykorzystania metody planigraficznej w badaniach archeologicznych*, Archeologia Polski, t. 41/1-2, 1996, s. 7-38 W. Brzeziński (red.), *Metody badań wykopaliskowych*, Warszawa 2000. K. Czajkowski, M. Gładki, *Zastosowanie cyfrowej fotogrametrii naziemnej w dokumentacji architektonicznej i archeologicznej*, Monumenta Studia i Materiały KOBiDz, t.1, red. J. Gąssowski, Warszawa 2004, s. 37-56 S. Czopek, *Wstęp do muzealnictwa i konserwatorstwa archeologicznego*, Rzeszów 2000. W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński (red.), *Metody. Źródła. Dokumentacja*, Funeralna Lednickie, spotkanie 11, Poznań 2009. A. Gołębnik, *Organizacja badań i podstawowe założenia metodyczne*, [w:] Badania archeologiczne terenu przyszłego Centrum Dominikańskiego w Gdańsku, A. Gołębnik (red.), Światowit, Suplement Series P: Prehistoryk and Middle Ages, vol. 6, 2001, s. 37-90. A. Gołębnik, *Z definicją czy bez, czyli rzecz o warstwach*, [w:] Archeologia Et Historia Urbana, Elbląg 2004, s. 351-362. R.T. Hester, F. R. Heizer, A. J. Graham, *Field methods in Archaeology*, London 1975. W. Hensel, G. Donato, S. Tabaczyński (red.), *Teoria i praktyka badań archeologicznych*, Wrocław 1986. Ł. Sławik, R. Zapłata, *LIDAR w archeologii zagadnienia wprowadzające* , (w:) Digitalizacja dziedzictwa archeologicznego - wybrane zagadnienia, (red.) R. Zapłata, Lublin 2011, s. 207-232, A. Walanus, T. Goslar, *Datowanie radiowęglowe*, Kraków 2009.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	- Jak założyć wykop archeologiczny przy użyciu tasmy mierniczej oraz niwelatora? - Jak założyć wykop archeologiczny przy użyciu tachimetru? - Jakie metody geofizyczne stosowane są w archeologii? - Jak wykonać rysunek techniczny profilu stratygraficznego? - Jak wypełnić kartę KEZAL na podstawie danych zgromadzonych w toku badań terenowych? - Jak przeprowadzić badania wykopaliskowe na stanowisku osadowym? - Jak przeprowadzić badania wykopaliskowe na stanowisku cmentarnym? - Jak przeprowadzić badania powierzchniowe?	

Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.